

**Wendlan puutarha
kasviesittelyt ja kartat
FinE®-kasvit**

Tekstit: Merja Hartikainen, Luke

Kartat: Hannu Ojanen, Luke

**Kuvat: Luke arkisto/ Merja Hartikainen, Tarja Hietaranta, Sirkka Juhanoja
ja Emma Vanhatalo**

Kiitokset

Kiitän kaikkia teitä, jotka olette vastanneet vuosien 2005–2013 aikana Jokioisten kartanon kasvikuulutukseen. On ollut ilo keskustella kanssanne ja kerätä kasveihin liittyviä muistoja ja kasvinäytteitä talteen! Ilman teitä ei Wendlan puutarhaa olisi.

Kiitän myös Hämeen ammattikorkeakoulun hortonomiharjoittelijoita ja Hämeen ammattiopiston puutarhuriharjoittelijoita innostuneesta työhön tarttumisesta ja ideoinnista. Erityiskiitos Aalto yliopiston maisema-arkkitehtiharjoittelijalle tuoreesta ja oivaltavasta tavasta valokuvata puutarhan kasvillisuutta.

Haluan kiittää myös paikkatietosuunnittelija Hannu Ojasta mainiosta yhteistyöstä karttojen ja kasvitetokannan parissa. Samoin tutkijakollegaa Maarit Heinosta haluan kiittää oikoluvusta, paneuduit kiireenkin keskellä teksteihini ja sain monta hyvää korjausehdotusta! Ja kiitos Outi Kasari, kun ennätit auttamaan kuvatiedostojen kanssa ja tulostamisessa! Kiitos myös tutkija Jaana Laamaselle FinE-tiedon päivittämisestä ajan tasalle!

Kaiken taustalla vaikuttaa Kansallinen kasvigeenivaraohjelma, josta lähti aikanaan ajatus koota Jokioisten kartanon kasvillisuutta ja tuoda esille myös muita kasvigeenivaroja.

Oppaan tekeminen ei olisi ollut mahdollista ilman rahoitusta. Wendlan opas laadittiin DEVEPARK-hankkeessa, jossa kehitettiin historiallisten puistojen kestävää hoitoa ja soveltuvuutta puutarhamatkailuun Suomessa ja Virossa 2009–2012. Hanketta rahoitti Central Baltic INTERREG IV A Programme 2007–2013. Vihkoa on päivitetty kansallisen kasvigeenivaraohjelman rahoituksella 2019.

Jokioisissa 25.6.2019

Merja Hartikainen

Puutarhan yleiskartta

Tervetuloa Wendlan puutarhaan!

Wendlan puutarha esittelee Jokioisten kartanopuiston kasvillisuutta, kasvigeenivaroja ja kaupoista saatavilla olevia FinE®-tavaramerkittyjä puutarhakasveja. Kartanokasvit ovat pääosin puutarhan keskellä olevissa näytepenkeissä.

Wendlan puutarhan sijaitsee Jokioisten kartanon alueella, Suomen vanhimman parsinavetan takana. Tämä Museoviraston suojelema rakennus valmistui vuonna 1799. Puutarha on saanut nimensä kartanoherra **Ernst Gustav von Willebrandin** (omistaja 1791–1809) vaimon, **Wendla Gustava von Willebrandin** mukaan.

FinE® -kasveja

Wendlan puutarhassa kasvaa FinE®-tavaramerkittyjä herukoita, luumuja, kirsikoita, omenapuita, ruusuja, pensasangervoja ja vuohenkuusamia. FinE®-tavaramerkistä tunnistetaan tutkitusti kestävät ja kauniit taimet. Tavaramerkin omistaa Taimistoviljelijät ry. Lyhenne FinE tulee sanoista Finnish Elite.

FinE-kasvi on Suomessa tutkittu, ilmastollisesti kestävä, terve, lajikeaito, käyttö- ja koristearvoltaan hyvä koristekasvi, hedelmä- tai marjalajike. FinE-kasvit lisätään testatuista emokasveista, jotka on puhdistettu tärkeimmistä kasvitaudeista ja tuhoojista. Myöntämisen perusteena on usealla koepaikalla Suomessa toteutetut vertailevat kenttäkokeet tai pitkäaikainen kokemus kasvin ominaisuuksista ja menestymisestä. Kasveja valitessa painotetaan erityisesti talvenkestävyyttä ja edustavaa ulkonäköä kukintakauden ulkopuolellakin. FinE kasvivalikoima koostuu yli 200 erilaisesta hedelmä- marja- ja koristekasvikannasta.

Puistossa saa

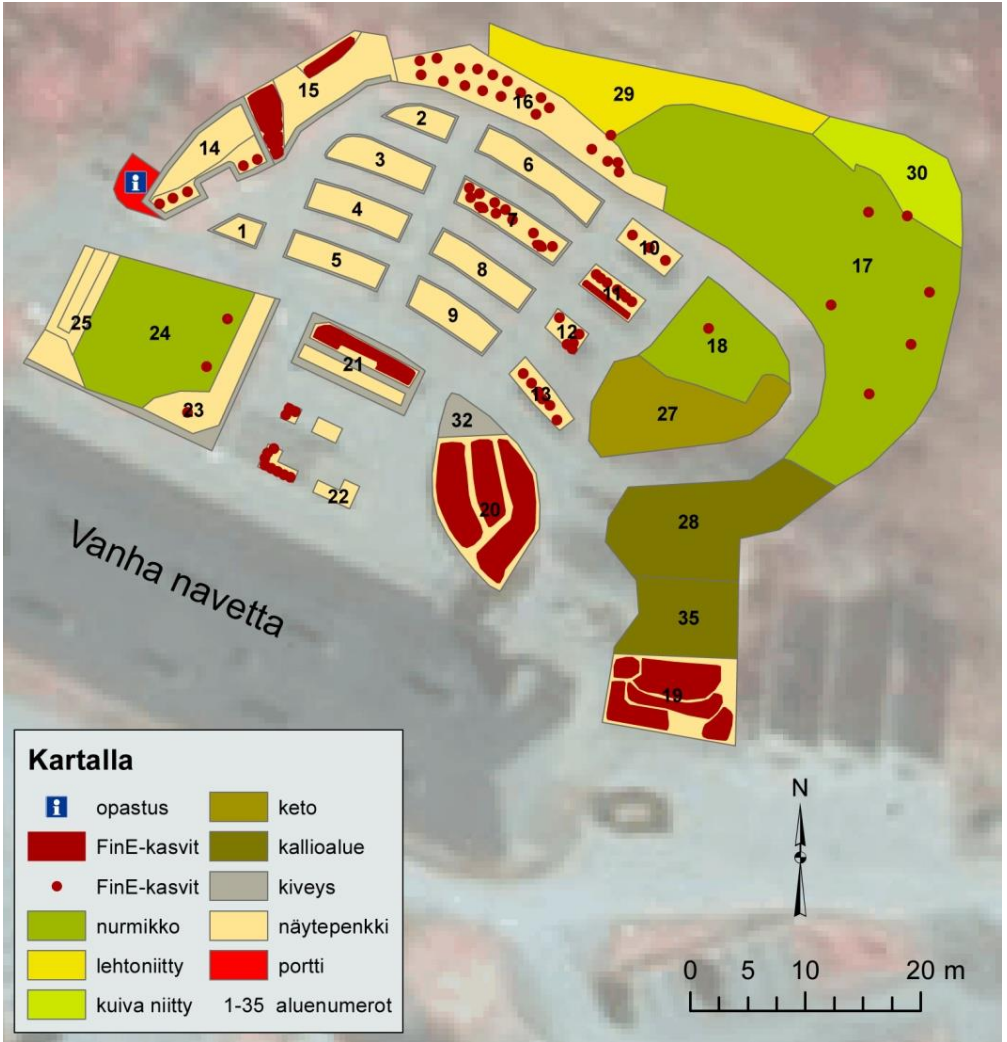
- kulkea ja kuvata
- maistella marjoja ja hedelmiä

Puistossa ei saa

- vahingoittaa kasveja
- poimia astiaan
- roskata

Sisällysluettelo

KIITOKSET	3
FINE®- KASVIT	9
Ruusut	12
Pimpinellaruusut	12
Tarhapimpinellaruusut	13
Ranskanruusut	15
Happaman kasvialustan koristepensaat	17
Atsaleat	17
Höyhenpensas	18
Pajut	19
Hortensiat	19
Pensasangervot	21
Koristepuut	23
Vuohenkuusamat	25
Kuusamat	27
Heidet	28
Jasmikkeet	29
Marja- ja hedelmäkasvit	32
Tyrnit	32
Herukat	33
Kirsikat ja luumut	36
Tarhaomenat	38
PROTOMAA	40

FinE®- kasvit

FinE®-tavaramerkistä tunnistetaan tutkitusti kestävät ja kauniit taimet. Tavaramerkki on nykyisin Taimistoviljelijät ry:n omistama.

Lyhenne FinE tulee sanoista **Finnish Elite**, ja tunnus takaa sen, että tunnuksella varustetut kasvit on lisätty ilmastonkestävyydeltään ja käyttöominaisuuksiltaan tutkituista ja tautitestatuista emokasveista. Wendlan puutarhaan istutetut FinE® -kasvit ovat pitkän tutkimus- ja valintatyön ja osaavan taimituotannon tulos.

FinE®-tunnus helpottaa tavallista kuluttajaa ja kotipuutarhuria valitsemaan kestäviä ja kauniita kasveja. Tunnus myönnetään tarkoin valituille koristekasveille ja marja- ja hedelmälajeille.

Myöntämisen perusteena on usealla koepaikalla Suomessa toteutetut vertailevat kenttäkokeet (KESKAS-tutkimus) tai pitkäaikainen kokemus kasvin ominaisuuksista ja menestymisestä. Kasveja valitessa painotetaan erityisesti talvenkestävyyttä ja edustavaa ulkonäköä kukintakauden ulkopuolellakin. Tunnuksen saaneet kasvit on puhdistettu taudeista ennen taimien lisäystä.

FinE®-kasvivalikoima laajeni huomattavasti vuonna 2012. 185 kasvin valikoimassa on yli 100 koristepensasta ja kymmeniä marja- ja hedelmälajeita.

Wendlan puutarhan kokoelma

FinE-koristekasvit kiertävät puutarhan ulkoreunoja sulkien sisäänsä kasvigeenivarat ja Jokioisten kartanokasvit. Portin lähellä levähdyspaikalla kasvaa kaarisyreeniä.

Puutarhan Humppilan puoleiseen rinteeseen on istutettu neljää erilaista angervopensasta osaksi perennarinnettä: verho-, kiimingin-, valko- ja kuninkaanangervoja.

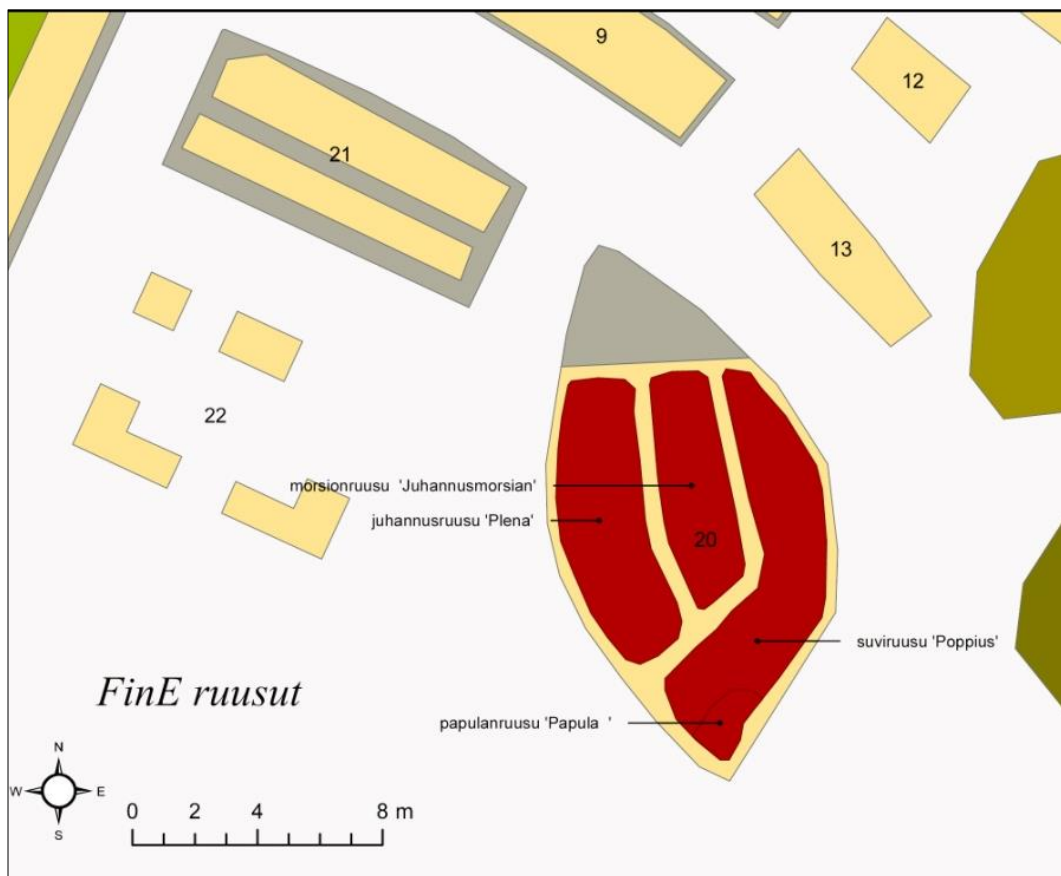
Näytepenkkien takana ovat jo 1990-luvulla istutetut korkeaksi kasvavat jasmikkeet, kuusamat ja lumipalloheisi. Viimeisenä rivissä on koristeomenapuu 'Dolgo'.

Puutarhan takanurmikoilla Sikamäen metsää vasten kasvaa FinE®- omenia, -luumuja, ja kirsikoita. Etummaisena näistä on satoikäinen 'Pirja'. Hedelmiä ja marjoja saa tässä puistossa maistella!

Ketoalueen vieressä oleviin reunimmaisiiin näytepenkkeihin on sijoitettu FinE - marjapensaita ja mansikoita. Näiden välissä olevat koristepensaat muodostivat istutusvaiheessa uutuuskasvien näytepenkin. Nykyisin tämänkin näytepenkin pensaat ovat saaneet FinE-tavaramerkin.

Vanhan navetan lähellä pyöreähköllä istutusalueella kasvaa neljä FinE®-ruusua: suvi-, morsionruusu-, juhannus- ja papulanruusu. Navetan Tietotalon puoleisesta päädyssä on FinE®-vuohenkuusamien yhteisalue. Sen vasemmassa yläkulmassa on vielä yksi FinE®-ruusu: 'Olkkala'.

Happaman maan vaativat FinE®-kasvit ovat keskimmaisessä näytepenkissä.

Ruusut

FinE[®] -tavaramerkin saaneista ruusuista Wendlan puutarhassa kasvaa viisi eri lajiketta. Ruusut ovat omajuurisia pensasruusuja, jotka on löydetty Suomesta. Wendlan puutarhassa FinE[®] -ruusuja kasvaa näytepenkeissä 20 ja 19.

Pimpinellaruusut

Luonnonvaraista pimpinellaruusua (*Rosa pimpinellifolia* L.) kasvaa Länsi-Euroopasta aina Altai-vuorille asti. Pohjoismaissa sitä löytää Norjan ja Ruotsin etelärannikoilta. Pimpinellaruusun vanhimpia lajikkeita on viljelty Euroopassa 1600-luvulla. Se on tarhapimpinellaruusujen kantaäiti.

Wendlan puutarhan kokoelma

Juhannusruusu *Rosa pimpinellifolia* 'Plena'

Juhannusruusu on ilmeisesti ainoa viljelyssä oleva pimpinellaruusulajike, joka on jalostettu todennäköisesti Venäjällä. Sitä on viljelty Suomessa 1800-luvun alkupuolelta lähtien koko maassa Lappia myöten.

Nykyään juhannusruusua ei juuri viljellä muualla kuin Suomessa. Monien suomalaisten mielissä juhannusruusun omaleimainen tuoksu ja kermanvalkoiset kukat tuovat mieleen lapsuuden kesät ja suomalaisen suven.

MTT Piikkiön KESKAS-tutkimuksiin liittyvissä kantavertailukokeissa pohjois- ja eteläsuomalaiset juhannusruusut osoittautuivat varsin samanlaisiksi. FinE-tavaramerkin saanut juhannusruusu on kerätty Laukaalta.

Tarhapimpinellaruusut

Tarhapimpinellaruusuista (*Rosa Pimpinellifolia*-ryhmä) enemmän s. 25

Wendlan puutarhan kokoelma

Morsionruusu *Rosa 'Juhannusmorsian'*

'Juhannusmorsian' - ruusun tiedetään kasvaneen Elimäen kirkonkylässä Aallon perheen puutarhassa. Se istutettiin vuonna 1954 perheen äidin hautajaisten yhteydessä. Ruusun toi perheen äidin tati Asikkalan Kurhilan kylästä. Ruusun varsinaista alkuperää ei tiedetä.

Vuonna 1986 ruusu saatiin MTT:n Laukaan tervetaimiasemalle, ja se rekisteröitiin KESKAS-tutkimusrekisteriin.

'Juhannusmorsian' on suurempi, nopeakasvuisempi ja suurikukkaisempi kuin papulanruusu. Se nimettiin lajikkeeksi 1995. Vaaleanpunaiset kukat tuoksuvat voimakkaasti ja niiden väri vaalenee kukkien vanhetessa. Ruusu kukkii yleensä juhannuksen jälkeen heinäkuun alkuun mennessä.

'Juhannusmorsian' valittiin vuoden 2002 Vuoden ruusuksi. Kuva: Luke arkisto

Suviruusu *Rosa 'Poppius'*

Tukholman maatalousakatemia johtaja nimesi tämän löytämänsä ruusun 'Poppiukseksi' savolaisen virkamiehen **Gabriel Poppiuksen** mukaan noin vuonna 1850. Gabriel Poppius toimi Maatalousakatemia johtajana. Ruusun alkuperää ei tiedetä, se on voinut syntyä tuolla koeasemalla tai se on tuotu Venäjältä tai Skotlannista.

Suviruusu on varsin yleinen Suomessa, sitä voi löytää jopa Rovaniemeltä. Ruusu vaatii aurinkoisen paikan ja hyvän, syvämultaisen maan. Se on hiukan herkkä härmälle varsinkin varjoisassa kasvupaikassa. Oksien yläosat ovat varsin piikittömät. Kukat ovat sinertävän vaaleanpunaiset ja melko heikosti tuoksuvat. Kukkivat oksat ovat siroja. FinE-kasviksi valittu suviruusuokanta on kerätty Muuramesta.

Papulanruusu *Rosa 'Papula'*

Ruusu on kotoisin Pohjois-Saksasta, josta se kulkeutui Viipuriin Papulan kartanon maille perustettuun saksalaiseen poikien sisäoppilaitokseen.

Papulanruusua tavataan usein vanhoissa kartanopuutarhoissa. Sen kerrannaiset kukat ovat vaaleanpunaiset. FinE®-papulanruusu on kerätty

Hämeenlinnan Aulangolta. Tämä papulanruusu kasvaa vain 1,2 m korkeaksi, mutta on olemassa myös tätä korkeampi papulanruusukanta. Kuva: Luke arkisto

Ranskanruusut

Ranskanruusut (*Rosa Gallica* -ryhmä) ovat pisimpään viljeltyjä ja eniten jalostettuja ruusuja. Niiden esivanhempi on Keski- ja Etelä-Euroopassa luonnossa kasvava vaatimaton gallianruusu, *Rosa gallica*. 1600-luvulla Englannissa on ollut saatavilla 12 lajiketta ja 1800-luvulla Ranskassa jopa 2000 erilaista lajiketta. Ranskanruusut ovat vaikuttaneet lähes kaikkien viljeltyjen ruusujen jalostukseen.

Suomessa ranskanruusuja on myyty 1840-luvulla. Vanhoista puutarhoista on löytynyt vanhoja ranskanruusuja.

Wendlan puutarhan kokoelma

Ranskanruusu 'Olkkala'

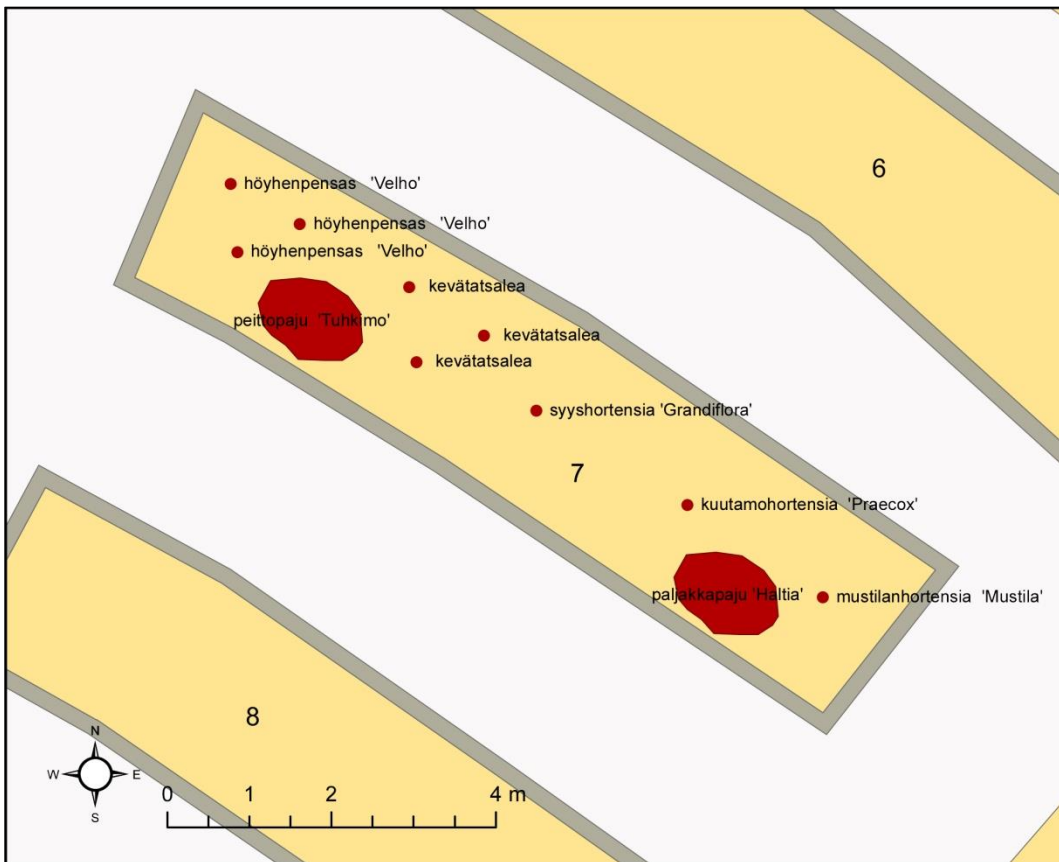
Ranskanruusun risteymä 'Olkkala' on löydetty 1990-luvun alussa Vihdistä Olkkalan kylästä. Se kasvaa laajana pensaikkona lähellä Vanhaa Porintietä. Paikalla on kulkenut junarata, joka aikoinaan 1910-luvulla rakennettiin Olkkalan kartanon, sahan ja tiilitehtaan tarpeisiin.

Ruusu on kymmenet vuodet menestynyt kasvupaikallaan, pärjännyt kilpailussa nokkosia vastaan ja levinnyt laajaksi kasvustoksi. Ruusu on määritetty ranskanruusun risteymäksi. Näin ollen se voisi olla alkuperältään vaikka Olkkalan kartanopuiston jonkin ranskanruusun vapaapölytteinen jälkeläinen.

'Olkkala' on voimakaskasvuinen, jopa kaksi metriä korkea. Vaaleanpunaiset, tuoksuvat kukat avautuvat kesä- heinäkuun vaihteessa. Kukinta-aika on jopa neljä viikkoa. Pensas leviää voimakkaasti juurivesoista. Kuva: Luke arkisto

Happaman kasvualustan koristepensaat

Happaman kasvualustan koristepensaat

Keskimmäisessä näytepenkissä (numero 7) kasvaa pääosin happaman maan vaativia kasveja. Keväällä aikaisin kukkivat atsaleat ja höyhenpensas ovat vierekkäin. Maanpeittopajut ovat levinneet kasvamaan kiveyksen ylitse ja niiden keskeltä kurottavat kolme hortensialajiketta.

Atsaleat

Kevätatsalea *Rhododendron x fraseri* W. Watson

Kevätatsalea kasvaa hitaasti ja on täysikasvuisena 1,3 m korkea pensas. Se kukkii lehdettömänä touko- kesäkuun vaihteessa runsaasti. Kukat ovat punaviolettia.

Kevätatsalea on siro-oksainen ja runsashaarainen pensas. Se rekisteröitiin KESKAS-tutkimukseen Mustilan arboretumista, jossa se on kasvanut 1950-luvulta lähtien. Se on talvehtinut hyvin Vaasan ja Jyväskylän korkeudella. Pensas kannattaa suojella jäniksiltä. Kuva: Luke arkisto

Höyhenpensas

Höyhenpensas 'Velho' *Fothergilla major* Loddiges

Wendlan puutarhaan on istutettu kolme höyhenpensasta, joista yksi on muita vanhempi. Höyhenpensas 'Velho' löydettiin Mustilan arboretumista Elimäeltä. Se on ainut kasvisukunsa edustaja Suomessa. 'Velho' on säännöllisen pyöreämuotoinen metrinkorkuiseksi kasvava pensas. Se kukkii keväällä ennen lehtien puhkeamista. Kukat ovat kermanvaaleat, tönnyömäiset tähkät. Pensas on koristeellinen myös tervaleppämäisten lehtiensä ansioista. Kiiltävät, paksut lehdet asettuvat kauniisti vaakatasoon. Tätä korostaa pensaan pystyokaisuus.

Höyhenpensaalla ei ole kasvitauteja tai – tuholaisia, mutta se kannattaa suojata jäniksiltä. Kuva: Luke arkisto

Pajut

Paljakkapaju 'Haltia'

Salix glauca var. *callicarpaea* G.W.Argus

Turun kasvitieteellinen puutarha on kerännyt tämän pajukannan Grönlannista. 'Haltia' on harmaanvihreälehtinen koheneva maanpeittopensas. Se kasvaa parhaiten karussa ja valoisassa kasvupaikassa. Sitä voi käyttää esimerkiksi rinnepaikoissa tai kadunvarsien istutuksissa. Pensas kasvaa 30–40 cm korkeaksi.

Peittopaju 'Tuhkimo' *Salix x aurora* Andersson

Luke on saanut tämän pajukannan tutkimuksiinsa paljakkapajun tavoin Turun kasvitieteellisestä puutarhasta, Ruissalosta. Se on Keski-Euroopan vuoristosta peräisin oleva luonnonkanta, jota on käytetty puutarhakasvina Englannissa.

Peittopajulla on kauniit pienet kiiltävät ja tummanvihreät lehdet. Versot ovat punaruskeat. Se kasvaa melko nopeasti 40–50 cm korkeaksi ja sopii hyvin rinneistutuksiin. Peittopajulla ei ole merkittäviä tauteja tai tuholaisia.

Hortensiat

Syyshortensia 'Grandiflora' *Hydrangea paniculata*

Tämä syyshortensiakanta on rekisteröity Keskas-tutkimuksessa Rengosta. Sillä on kermanvalkoiset kartionmalliset kukinnot, jotka punertuvat vanhetessaan. Kasvi kukkii saman vuoden versoilla, joten se vaatii runsaasti kukkiakseen voimakkaan kevätleikkauksen.

Pensas kasvaa kaksi metriä korkeaksi ja se vaatii menestyäkseen runsasravinteisen ja melko happaman kasvuympäristön. Kukinta-aika on elo-syyskuu.

Mustilanhortensia 'Mustila' *Hydrangea paniculata*

Tämä kasvi on löydetty KESKAS-tutkimuksen aikana Mustialan arboretumista, jossa se on kasvanut vuosikymmeniä. Se on ilmeisesti perimältään japaninhortensian (*Hydrangea paniculata*) luonnonlajin kaltainen kasvikanta. Mustilanhortensiaa on lisätty arboretumin yhdestä ainoasta kasviyksilöstä.

Mustilanhortensia kasvaa alusta alkaen kauniin säännönmukaisesti ja se ei kaipaakaan kukkiakseen vuosittaista leikkausta syyshortensian tapaan. Kukinnot ovat pitsimäisiä ja kermanvalkoisia. Pensas kukkii vuosittain runsaasti heinä-elokuun vaihteesta alkaen. Sen voi istuttaa tuoreeseen kasvupaikkaan, mutta se kestää myös kuivuutta kohtalaisesti. Kauniinmuotoisena se sopii hyvin yksittäiskasviksi näyttävälle paikalle.

Kuutamohortensia 'Praecox' *Hydrangea paniculata*

Keskas-tutkimuksen aikana löydettiin kaksi kaunista kuutamohortensiaa. Näistä vanhaksi arvioitu pensas (K-371) kasvoi Valkeakosken 1930-luvulla perustetussa kanavapuistossa. Helsingin Etu-Töölössä Taivallahden tenniskenttien vieressä oli samanlainen, mutta keski-ikäiseksi arvioitu hortensia (K-278). Morfologisten tutkimusten perusteella hortensiakannat olivat aivan samanlaiset. Nykyisin Etu-Töölön hortensikanta on FinE®-kuutamohortensia.

Kuutamohortensia kasvaa jopa kolme metriä korkeaksi. Se kukkii joka vuosi runsaasti jo heinäkuun puolivälistä alkaen. Kukinnot ovat kermanvalkoisia ja kartionmuotoisia ja niitä muodostuu saman vuoden versoihin. Pensas kasvaa säännöllisenmuotoiseksi ja se ei kaipaakaan vuosittaisia leikkauksia.

Pensas kannattaa istuttaa tuoreeseen ja ravinteikkaaseen maahan. Se on hyvin pitkäikäinen kasvi, joka kannattaa suojata talveksi jäniksiltä.

Pensasangervot

Wendlan puutarhassa perennarinteeseen ja pergolan yhteyteen on istutettu pensasangervoja.

Valkopajuangervo 'Allikko' *Spiraea alba*

'Allikko' on kerätty KESKAS-tutkimuksen aikana Helsingin yliopiston kasvitieteellisestä puutarhasta Kaisaniemestä. Pensas kasvaa 1,5 m korkeaksi ja leveäksi ja on erinomainen aidanteena. Sitä voi istuttaa hyvin vaatimattomille kasvualustoille, myös alueille, joissa on seisovaa vettä.

Kukinta alkaa heinäkuun puolivälissä ja se kestää kauan. Kukat ovat valkoiset. Koska 'Allikko' leviää maarönsyistä, se kannattaa istuttaa alueelle, jossa se voi levitä vapaasti.

Kuninkaanangervo 'Kruunu' *Spiraea x watsoniana*

Kuninkaanangervo 'Kruunu' kukkii Etelä-Suomessa heinäkuun alkupuolelta aina pitkälle elokuuhun. Kukat ovat leveänkartiomaisia huiskiloita ja voimakkaan ruusunpunaisia. Kasvikanta rekisteröitiin KESKAS-tutkimuksen aikana Tuuloksesta Terolan taimitarhalta.

Pensas on 0,7-1 m korkuinen kasvipaikasta riippuen ja vaatimaton kasvualusta suhteen. Se sopii niin matalaksi aidanteeksi kuin suuriin tai pienpiirteisiin ryhmäistutuksiinkin. Wendlan puutarhassa 'Kruunu' on istutettu matalaksi aidanteeksi malvojen ja syysastereiden taakse. Se ei pääse oikein näkyviin, koska nämä perennat ovat liian korkeita. muuten pensas on menestynyt hyvin.

Kiiminginangervo 'Martti' *Spiraea*

Puolitoistametrinen 'Martti' on kerätty Ylikiimingistä KESKAS-tutkimuksen aikana Ylikiimingistä Huvilan taimiston kokoelmista. Pensaalla on kaarevat haarat, joiden edellisvuotisiin versoihin puhkeaa valkoisia kukkia heinäkuun alussa. Sillä on kaunis keltainen tai punasävyinen syysväri. 'Martti' on vaatimaton kasvualustan suhteen, se sopii hyvin aidanteisiin.

Verhoangervo 'Lumikki' *Spiraea beauverdiana*

Wendlan puutarhassa matalia 'Lumikki'-verhopensaita löytyy pihlajan alta perennarinteestä ja pergolan köynnösten suojakasvina. Se rekisteröitiin KESKAS-tutkimuksessa (K-412) Ylikiimingistä Huvilan taimiston kokoelmista.

Verhoangervo on matala ja kaunis maanpeitepensas. Sen korkeus on enimmillään 40 cm ja leveimmillään 75 cm. 'Lumikki' kukkii Etelä-Suomessa valkoisin tasohuiskilokukin kesäkuun lopulta lähtien. Pensas kestää alasleikkuuta. Kuva: Luken kokoelmat/Sirkka Juhanoja

Koristepuut

Paratiisiomenapuu 'Ranetka purpurovaja'

Malus Prunifolia-ryhmä

Perennarinteen oikeassa reunassa kasvaa yksittäinen Paratiisiomenapuu 'Ranetka purpurovaja' syysastereiden keskellä. Lajike on jalostettu Venäjällä 1900-luvun alussa.

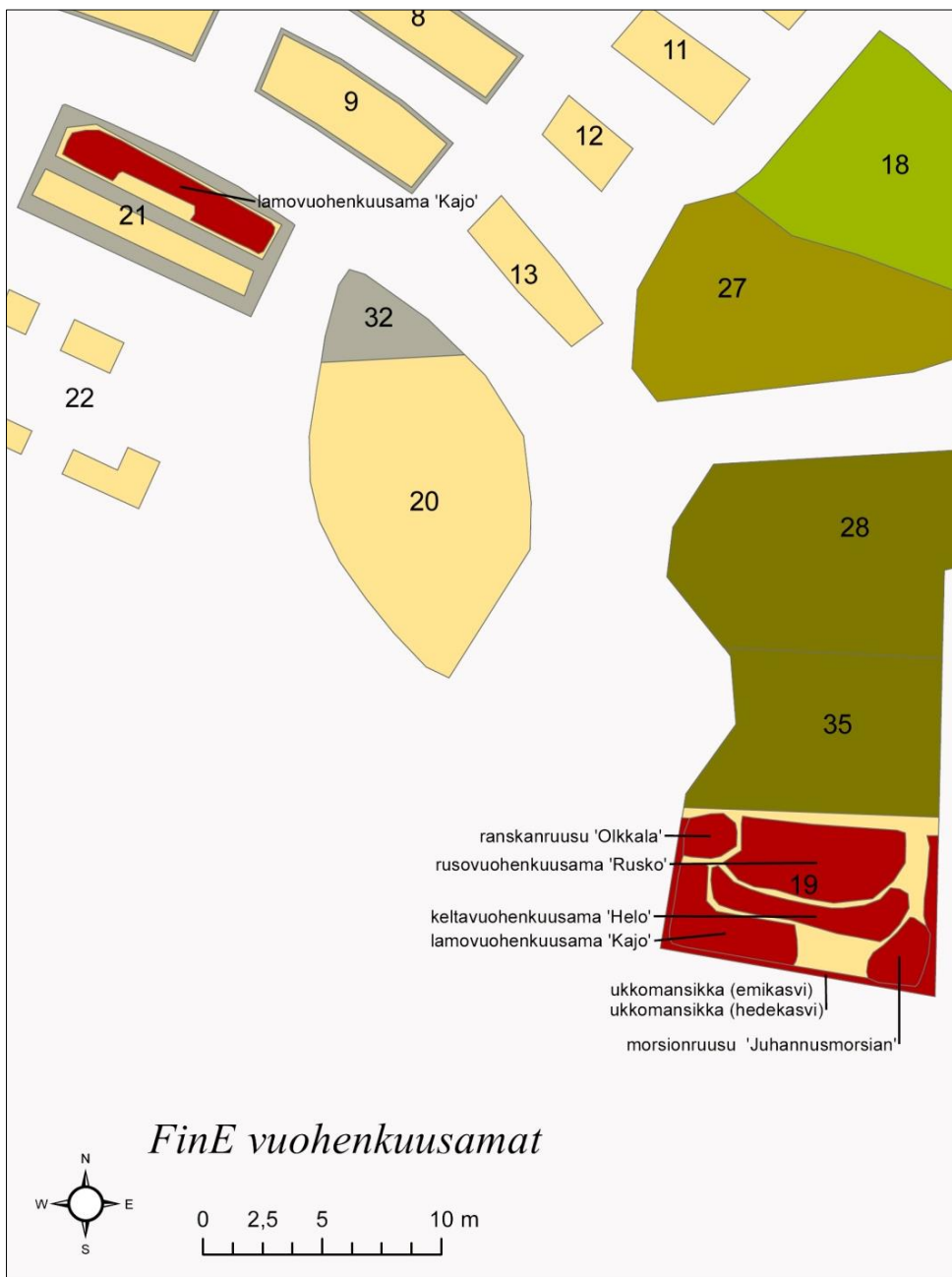
Puu kasvaa 3,6 metriä korkeaksi ja se kukkii Etelä-Suomessa valkoisin pitkäkantaisin kukin touko-kesäkuun vaihteessa. Kukkiessaan se pölyttää samalla useita tarhaomenapuita. Lajike on terve ja kestävä, se saattaa hyvällä paikalla menestyä jopa V-vyöhykkeellä. Syksyllä pienet litteänpyöreät täysin punaiset hedelmät koristavat puuta elo-syyskuussa. Hedelmiä ei voi käyttää ravintona, mutta linnut syövät niitä talvisin.

Japaninmagnolia 'Vanha Rouva' *Magnolia kobus*

Magnolioita kasvaa Himalajan rinteillä, Itä-Aasiassa ja Pohjois-Amerikassa. Suomessa magnolioita voi kasvattaa suojaisissa aurinkoisilla paikoilla I-II vyöhykkeillä. Luonnonvarainen japaninmagnolia kasvaa jopa 25 metriä korkeaksi, Suomessa korkeintaan ehkä kymmenmetriseksi. Japaninmagnolia kukkii tähtimäisin vaniljantuoksuisin kukin toukokuussa ennen lehtien puhkeamista.

Wendlan puutarhassa kasvava 'Vanha Rouva' on kasvanut Arboretum Mustilassa useita vuosikymmeniä. Se on myös menestynyt Laukaan korkeudella. Japaninmagnolia kannattaa suojata talveksi pakkaspeitteellä. Pensas viihtyy, kun se istutetaan vettä läpäisevään hiukan happamaan ja ravinteikkaaseen maahan. Mitä kuumempi kesä, sitä enemmän syntyy seuraavaa kevättä varten karvaisia kukkanuppuja. Magnolia kukkii edellisvuotisilla versoilla. Se ei pidä oksien leikkuusta, joten pensaasta poistetaan vain vaurioituneet tai kuolleet oksat.

Vuohenkuusamat

Kolme erilaista vuohenkuusamaa (Diervilla sp.) on saanut FinE®-tavaramerkin (2012). Ne on istutettu Wendlan puutarhan Tietotalon puoleiseen päätyyn. Lisäksi lamovuohenkuusama 'Kajoa' löytää keskeltä Wendlaa alueelta 21, pääkäytävän vierestä. Kaikki vuohenkuusamat ovat terveitä peitto- ja verhopensaita, joita voidaan uudistaa leikkaamalla pensaats alas. Jäykkäöksäisinä ne eivät kestä lumikuormaa, onneksi katkeilleet versot korvautuvat nopeasti juurivesoista syntyneillä uusilla versoilla.

Rusovuohenkuusama 'Rusko' *Diervilla sessilifolia*

Rusovuohenkuusama 'Rusko' on istutettu taimmaiseksi Wendlan puutarhan vuohenkuusamaistutukseen. Tämä FinE®-kanta on löytynyt Tampereen Näsikalliolta hyvin epäedulliselta paikalta tien ja kallion välistä, jossa se on kasvanut peittäen hyvin kasvipaikkansa. Kasvikanta on ollut Tampereen kaupungin lisäyksessä. Nimensä lajike on saanut rusottavasta kevätväristään.

'Rusko' – lajikkeella on ruodittomat lehdet, joiden väri vaihtelee vuodenajan mukaan. Keväällä ne ovat punaruskeat, kesällä vihreät ja syksyllä punaiset. Pensas on vuohenkuusamista jäykkäöksäisin ja kasvaa reilun metrin korkuiseksi. Se viihtyy parhaiten puolivarjossa. Lajike on terve ja lähes yhtä talvenkestävä kuin keltavuohenkuusama 'Helo'.

Keltavuohenkuusama 'Helo' *Diervilla lonicera*

Wendlan puutarhassa keltavuohenkuusama 'Helo' kasvaa vanhan navetan päädyn vuohenkuusamaistutuksessa keskimmäisenä. FinE®-kanta on rekisteröity KESKAS-tutkimuksessa Helsingin yliopiston kasvitieteellisestä puutarhasta, ja se on saanut nimensä heleän kevätvärisänsä mukaan.

Pensaan lehdet ovat koko kesän heleänvihreitä ja syysväri on punainen. Luken kokeissa keltavuohenkuusamakannat ovat vaikuttaneet yhtenäisiltä ja tasalaatuisilta.

Talvenkestävyydeltään keltavuohenkuusama 'Helo' on vuohenkuusamista paras: se talvehtii Pohjois-Pohjanmaalla saakka. Lajike soveltuu hyvin rinneistutuksiin ja luiskiin, koska se peittää nopeasti kasvualueensa. Hauraat versot eivät kestä lumitaakkaa.

Lamovuohenkuusama 'Kajo' *Diervilla × splendens*

FinE®-kanta on kotoisin Arboretum Mustilasta ja Kajo-lajikenimi tuo mieleen vaalean kellanvihreän kevätvärin.

'Kajo' on kelta- ja rusovuohenkuusaman risteymä. Se on kasvutavaltaan rento- ja kaarevaoksainen. Lajike on vuohenkuusamista matalin, 70 cm korkea pensas. Lehtien väri on keväällä kellertävä, kesällä lehdet ovat vihreät ja syksyllä ne saavat kellertävänpunaisen värin. Parhaimmillaan lajike on varjoisassa puistossa. Kuva: Luke arkisto

Kuusamat

Wendlan puutarhan näytepenkkien taustana on jo 1990-luvulla tehty pensasistutus, jossa kasvaa FinE-tavaramerkin saaneita kuusamia, jasmikkeita ja lumipalloheisi 'Pohjanneito'. Niiden taakse on kylvetty lehtoniitty.

Wendlan puutarhan kokoelma

Huntukuusama 'Dropmore' *Lonicera × bella*

Huntukuusama 'Dropmore' on kerätty KESKAS-tutkimukseen Helsingin Vallilasta, Mäkelänkadun ja Vähäkyröntien tienvarsi-istutuksista. Huntukuusama on sirokuusaman vanha kanadalainen lajike.

Dropmore –lajike kasvaa yli kaksi metriä korkeaksi tuuheaksi pensaaksi. Se kukkii runsaasti kesäkuussa, kukat ovat valkoiset ja ne kellastuvat kauniisti vanhetessaan. Syksyllä pensaassa on suuret, kiiltävät kirkkaanpunaiset marjat, jotka eivät ole syötäviä. Huntukuusama kannattaa istuttaa aurinkoiseen, runsasravinteiseen ja tuoreeseen kasvupaikkaan, vaikkakin lajike pärjää vaatimattomassa kasvupaikassakin. Huntukuusamaa voi käyttää suoja-, tausta ja yksittäiskasvina.

Sirokuusama 'Sakura' *Lonicera × bella*

Tämä sirokuusamalajike on löydetty Helsingin Olympiastadionin länsipuolen pensasaitaistutuksista, josta se rekisteröitiin KESKAS-tutkimukseen.

'Sakura' kasvaa leveäksi yli kolme metriä korkeaksi pensaaksi, jolla on hiukan riippuvat oksat. pensaalla on vaaleanvihreät karvaiset lehdet ja vuosiversot viininpunaiset. 'Sakura' kukkii kesäkuussa runsain vaaleanpuna-valkoisin kukin. Syksyllä pensaassa on himmeän punaoransseja syömäkeltomattomia marjoja.

Tämä sirokuusama viihtyy parhaiten aurinkoisessa ja runsasravinteisessa ja vettä läpäisevässä kasvupaikassa ja kestää melko hyvin kuivuutta. Se on taudin- ja tuholaisten kestävä pensas, joka soveltuu hyvin istutettavaksi kasviryhmäksi rinteisiin.

Heidet

Lumipalloheisi 'Pohjan Neito' *Viburnum opulus*

'Pohjan Neito' on kotimainen, useista paikoista rekisteröity pensas, jonka lisäyslähteenä käytetään KESKAS-kantoja 464 Karstulasta ja 465 Kuhmosta. Karstulan lumipalloheisikanta on tuotu alun perin vuonna 1942 Karjalasta. Kuhmosta rekisteröity, Palstalan puutarhan kanta selvisi ainoana taimien joukosta kylmästä 1986–1987 talvesta. Näiden lumipalloheisikantojen välillä ei muutoin ole ollut suurta eroa. Kantavertailukokeissa suomalaiset kannat kukkivat enemmän, ovat terveempiä, kasvavat matalampina, tiiviimpinä ja tuuheampina ja huomattavasti kestävämpiä kuin hollantilaiset tuontitaimet.

'Pohjan Neito' on jopa neljä metriä korkea rehevä pensas, joka kukkii runsaasti pallomaisin neuvottomin kukin kesäkuussa. Kolmihalkoiset kauniin vihreät lehdet saavat syksyllä punaruskean syysvärin. Se on ollut talvenkestävä Sotkamossa ja osin Rovaniemelläkin. parhaimmillaan lumipalloheisi on aurinkoisessa runsasravinteisessä ja tuoreessa kasvupaikassa, paahde altistaa hyönteisvioletuksille. Kuva: Luke arkisto

Jasmikkeet

Wendlan puutarhan kokoelma

Loistojasmike 'Tähtisilmä' *Philadelphus lewisii*

Loistojasmike 'Tähtisilmä' on rantasalmelaiselta yksityispihalta peräisin oleva jasmike. Pensas oli ostettu 1960-luvulla Hankkijan Savonlinnan taimimyymälästä nimellä "Coronadius-hybridi".

'Tähtisilmä-pensaaseen' puhkeaa kesäkuun lopussa puhtaan valkeita kukkia, jotka tuoksuvat heikosti. Loistojasmikkeella on hiukan riippuvat oksat ja se kasvaa 2-3 metriä korkeaksi. 'Tähtisilmä' on vaatimaton kasvualustansa suhteen ja sen voi istuttaa puolivarjoisalle tai aurinkoiselle paikalle. Se on ollut talvenkestävä jopa Sotkamossa, jossa lumipeite on suojellut pensasta talvivaurioilta. Pensaasta kannattaa leikata säännöllisesti yli 5-vuotiaat oksat, sen voi leikata myös alas 20 cm korkeudelta.

Hovijasmike 'Tuomas' *Philadelphus pubescens*

Tämä hovijasmikekanta on rekisteröity KESKAS-tutkimuksen aikana Tammiharjun sairaalan puistosta, Tammisaaresta. Pensas on kasvanut keskeisellä paikalla sairaalan konttorirakennuksen edessä. Kyseessä on vanha hovijasmikekanta.

'Tuomas' kasvaa hyvin korkeaksi, jopa viisimetrisiksi komeaksi pensaaksi. SE on voimakas ja pystykasvuinen pensas, joka täyttyy kellanvalkoisista kukista heinäkuussa. Kukat tuoksuvat miedosti. Hovijasmikkeen lehdet ovat suuret ja alta tiheään karvaiset. Tuomas- lajiketta suositellaan vain I-II menestymisvyöhykkeille. Se tarvitsee tuoreen ja runsasravinteisen kasvualustan. Hovijasmiketta suositellaan leikattavan vuosittain vanhimpia versoja.

Syreenit

Kaarisyreeni 'Veera'*Syringa × josiflexa*

Kaarisyreeni 'Veera' rekisteröitiin KESKAS-tutkimuksessa Hirvaan kylästä Rovaniemeltä . Kyseessä on vanha punakukkainen syreenikanta, joka kukkii tasaisesti ja runsaasti. Useat punakukkaiset puistosyreenit ovat talven arkoja. 'Veera' valittiinkin FinE®-kasviksi koska se on talvenkestävä VI (VII)-menestymisvyöhykkeellä. Kaarisyreeni on syntynyt unkarin- ja nuokkusyreenin risteymä. Se muistuttaa ulkoisesti enemmän nuokkusyreeniä, mutta on sitä huomattavasti talvenkestävämpi.

'Veeran' kukat ovat punaviolettia, ja ne nuokkuvat hiukan kärjestään. Syreeni kasvaa kolmesta viiteen metriä korkeaksi säännöllisen muotoiseksi pensaaksi. Se vaatii runsasravinteisen maan ja joko puolivarjoista tai aurinkoista kasvupaikan. Kuva: Luke arkisto

Marja- ja hedelmäkasvit

Wendlan puutarhan kolmessa näytepenkissä (10,11 ja 13) on FinE®-marjakasveja: tyrnejä, vadelmia, mansikoita ja herukoita. Puutarhan takaosassa, metsikköön rajautuvalla nurmella kasvaa FinE®- omenia, luumuja ja kirsikoita. sekä marjoja että hedelmiä voi maistella ja samalla vertailla lajikkeita toisiinsa.

Tyrnit

Kaikki kolme Wendlan puutarhassa olevaa FinE-tavaramerkin saanutta tyrniä (*Hippophaë rhamnoides*) on jalostettu MTT Piikkiössä (nyk. Luke). Ne on valittu kotimaisen luonnonkannan siemenaineistosta, siemenet ovat syntyneet luonnonvaraisen hedekannan vapaalla pölytyksellä. Tyrnit ovat melko hillittykasvuisia, runsaasti kukkivia ja muodoltaan pitkänpyöreitä tai pyöreitä. Pensaissa on jonkin verran piikkejä. Kaikki lajikkeet ovat versionlaikkutautia kestäviä ja ne ovat menestyneet Ruukin ja Sotkamon korkeudella.

Sadon varmistamiseen kannattaa istuttaa ainakin yksi hedeyksilö neljää emikasvia kohden.

Wendlan puutarhan kokoelma

Tyrni 'Tarmo'

'Tarmo' on nimensä mukaisesti hedekanta, joka kukkii runsaasti ja pölyttää hyvin emiyksilöitä. Tuomas kasvaa 2-3 metriä korkeaksi.

Tyrni 'Terhi'

Tämä emityrnilajike on hillittykasvuinen, sen korkeus on vain 1,5-2 metriä. Se kukkii runsaasti ja tuottaa pensaaseen 4-12 kg oransseja pitkulaisia marjoja. Marjoissa on erityisen paljon C-vitamiinia (200 mg/ 100g).

Tyrni 'Tytti'

'Tytti' lajikkeella on hiukan tummemmat marjat kun 'Terhillä' ja ne sisältävät c-vitamiinia jopa yli 300 mg/100g. Muutoin Terhi on kooltaan ja ominaisuuksiltaan 'Terhin' kaltainen.

Herukat

Mustaherukka 'Mortti' *Ribes nigrum*

'Mortti' on jalostettu Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksessa Piikkiössä (nyk. Luke). Se on valittu Öjebyn- ja englantilaisen Wellington XXX -lajikkeiden risteytysjälkeläistöstä.

Lajike on muutoin Öjebyn-lajikkeen kaltainen, mutta marjat kypsyvät emolajikkeeseen verrattuna viikon myöhempään. Marjat ovat voimakasaromisia ja paksukuorisia. 'Mortti' sopii hyvin koneelliseen viljelyyn pystykasvuisena ja karviaishärmää kestäväenä lajikkeena. Se on altis loppupalven pakkasille, koska ilmeisesti silmujen lepotila purkautuu varhain.

Punaherukka 'Katri' *Ribes Rubrum*-ryhmä

'Katri' on 'Punaisen Hollantilaisen' saksalainen kanta. Sen ominaisuudet ovat 'Punaisen Hollantilaisen' kaltaiset. Pensas on hillitty- ja pystykasvuinen, oksat ovat tukevat. marjat ovat aromaattiset ja makean happamat, sato on runsas.

Viherherukka 'Vilma' *Ribes nigrum*

'Vilma' –viherherukka on jalostettu MTT Piikkiössä (2006, nyk. Luke). Se on saatu risteyttämällä Vihreä herukka ja 'Vertti'.

Verrattuna emolajikkeeseensa 'Verttiin', 'Vilma' on pystykasvuisempi ja marjat eivät varise. Lajike soveltuu näin ollen myös koneelliseen poimintaan. Vihreät ja makean maukkaat marjat ovat hyvin sokeripitoisia ja ne sisältävät kaksi kertaa niin paljon C-vitamiinia kuin mustaherukka (200 mg/100g). 'Vilma' on erinomainen tuoremarja.

Mansikat

Puutarhamansikka 'Bounty' *Fragaria × ananassa*

'Bounty' on kanadalainen lajike, joka on kotoisin Nova Scotiasta. Se laskettiin kauppaan vuonna 1972. 'Bounty' on hyvin voimakaskasvuinen, se tuottaa paljon rönsyjä ja kasvin lehdet ovat koholla. Sen arvioidaan kestävän melko hyvin harmaahometta. Marjat ovat tummanpunaiset kartionmalliset, kiinteät, melko makeat ja aromikkaat. Lajike muistuttaa paljon 'Senga Senganaa', mutta sen marjat kypsyvät hiukan myöhemmin. Marjat kestävät jonkin verran kuljetusta. marjojen verhiöt ovat usein taaksepäin kääntyneet.

Vadelmat

Valitettavasti alla mainitut vadelmat ovat kuolleet puutarhasta johtuen kuivista kesistä, liian kuivasta kasvualustasta sekä mahdollisesti virustartuntojen takia.

Vadelma 'Jatsi' *Rubus idaeus*

Lajike on peräisin risteytyksestä, jossa vanhempina ovat olleet 'Ottawa' sekä Malling Promise ja Merva -lajikkeiden välinen risteymä. Jalostaja on MTT Mikkeli.

'Jatsi' on talvenkestävä, paksu- ja vähäversoinen vadelma, joka sopii hyvin tuettavaksi V-tuennalla. Vadelma kasvaa 1,5. 2 metriä korkeaksi. Marjat ovat himmeän punaiset, hyvänmakuiset ja pitkulaiset. Koska marja on kiinni kukkapohjuksessaan tiukasti, se kannattaa poimia käsin.

Vadelma 'Maurin Makea' *Rubus idaeus*

'Maurin Makea' (kuva) on lähtöisin Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen Hämeen tutkimusasemalta Pälkäneeltä, jossa se on syntynyt tutkimusasemalla kasvaneiden vanhojen puutarhavadelmalajikkeiden ja paikallisten luonnonvadelmien vapaapölytteisenä risteymänä. Se nimettiin lajikkeeksi 1996, jalostaja MTT Pälkäne.

Nimensä mukaisesti lajikkeen marjat ovat hienoaromisia. Marja irtoaa helposti kukkapohjuksesta ja se on luonnonvadelmaa kiinteämpiä. 'Maurin Makea' on vain metrin korkea ja typistettynä se tuottaa paljon marjoja tekeviä sivuhaaroja. Pensasmaisen kasvutavan ansioista lajike ei välttämättä kaipaakaan tukea.

Kirsikat ja luumut

Hapankirsikka 'Huvimajan Kuulasmarja' (sama kuin 'Inkeröisten Kuulasmarja')

Tämä kuulasmarja on kerätty Kouvolan Inkeröisiltä. Se nimettiin lajikkeeksi vuonna 2000. DNA-tutkimusten mukaan Inkeröisten Kuulasmarja ja Huvimajan Kuulasmarja ovat geneettisesti identtiset.

'Huvimajan Kuulasmarja' tulee jo varhain satoikään. Pyöreälatvuksisena ja selvästi rungollisena lajike sopii koristepuukin. Marjat ovat kirkkaanpunaiset, makeat ja mehukkaat. Lajike on menestynyt Jyväskylän korkeudella asti.

Hapankirsikka 'Rauhalan Morelli'

Tämä lajike on peräisin Pihtiputaalta. Se nimettiin lajikkeeksi vuonna 2005. 'Rauhalan Morellin' kukat ovat vaaleanpunertavat. Puu on selvästi yksirunkoinen, latvus on kapea ja kartiomainen. Puu on menestynyt IV puutarhakasvien menestymisvyöhykkeellä. Marjat ovat tummat, suuret ja makeat, niinpä tätä morellia voi suositella myös tuoremarjaksi.

Hapankirsikka 'Sikkolan Kuulasmarja'

'Sikkolan Kuulasmarja' on löydetty Leppävedeltä, Laukaalta. Lajike kukkii erityisen runsaasti ja kukinta-aika on pitkä. Sato vaihtelee vuosittain johtuen pölytyksen onnistumisesta ja säätekijöistä. Lajike tulee satoikään jo viisivuotiaana. Se on itsepölytteinen, mutta ristipölytys varmistaa sadon.

Marjat ovat helakanpunaiset ja niiden sokeripitoisuus on korkea. Puu kannattaa suojata linnuilta. Lajike kestää hyvin oksien leikkuuta.

Luumu 'Sinikka' *Prunus domestica*

'Sinikka' on lähtöisin Leivonmäeltä suuren luumukokoelman siemenjälkeläistöstä.

'Sinikka' on Czar-lajikkeen vapaapölytteinen jälkeläinen. Lajike nimettiin 1988.

Hedelmät ovat siniset, vahapeitteiset, joiden maku on aromikas ja makea. ne eivät halkeile tai varisi puusta. Koska lajike ei tee juurikaan juurivesoja ja se on talvenkestävä III-menestymisvyöhykkeelläkin, se sopii hyvin perusrungoksi.

Lajike tulee satoikään nuorena ja on itsepölytteinen. hillittykasvuinen ja pyöreälatvuksinen luumulajike on sopiva koristepuuksi pieneen pihaan.

Luumu 'Kuukkala' *Prunus domestica*

'Kuukkala' on kotoisin Jyväskylästä. Luumu muistuttaa Victoria-lajiketta, mutta sen alkuperä on perimätiedon mukaan itäinen. Tämä luumutyyppi tunnetaan myös Venäjältä, muun muassa Pietarin ympäristöstä. MTT:n (nyk. Luke) DNA- testauksissa lajike Anttola on todettu yhteneväksi Kuukkala -lajikkeen kanssa. Se nimettiin lajikkeeksi 1992.

'Kuukkala' on itsepölytteinen, satoisa ja kestävä puu. Lajikkeelle ovat tyypillisiä vaakatasoiset oksat, jotka eivät repeile sadon painosta. hedelmät ovat keltapunaisia, kypsänä violetinpunaisia. Ne ovat mehukkaita ja hyvänmakuisia pöytähedelmiä.

Tarhaomenat

Tarhaomenapuu 'Konsta' *Malus domestica*

Lajike Konsta on jalostettu MTTPiikkiössä (nyk. Luke). Se on syntynyt risteytyksessä, jossa Lobo-lajike on pölytetty Antonovka-omenan siitepölyllä ('Lobo' x 'Antonovka').

Konstan punaiset hedelmät kypsyvät syyskuun lopulla ja niitä kannattaa kypsyttää varastossa pari viikkoa. Omenat säilyvät jouluun asti. Omena sopii parhaiten hilloksi tai leivontaan. Hedelmät ovat suuria tai keskikokoisia ja niiden malto valkoinen ja karkea. Puu kasvaa suureksi ja leveälatvuksiseksi. Lajiketta suositellaan menestymisvyöhykkeille I-III.

Tarhaomenapuu 'Pirja' *Malus domestica*

'Pirja' on MTT Piikkiön (nyk. Luke) jaloste vuodelta. Se on saatu pölyttämällä Huvitus-lajike 'Melban' siitepölyllä. 'Huvitukseen' verrattuna 'Pirjan' hedelmät ovat hiukan suuremmat ja mallossa ei ole niin paljon punaista. 'Pirja' tulee hyvin nopeasti satoikään ja tuottaa vuosittain paljon pienehköjä omenoita. Omenat ovat rapeita ja makeita herkkuumenoita, jotka ovat kypsiä elokuun alussa.

Lajike on hillittykasvuinen ja oksat ovat sivulle suuntautuvia. Se on talvenkestävä I-IV menestymisvyöhykkeillä. 'Pirja' on erityisesti kotipuutarhoihin sopiva omenapuu.

Tarhaomenapuu 'Samo' *Malus domestica*

MTT Piikkiössä (nyk. Luke) jalostettu omenalajike 'Samo' tuli markkinoille 1982. Se on syntynyt, kun 'Melba' on pölytetty Huvitus-lajikkeeseen siitepölyllä ('Melba' x 'Huvitus').

'Samo' kasvaa leveälatvuksiseksi omenapuuksi, joka jaksaa kantaa runsaan satonsa avoimien oksakulmien ansioista. Puussa on ohutkuorisia keltaisia omenoita, jotka maistuvat miellyttävältä ja ovat rapean mehukkaita, Ne sopivat niin tuore- kuin talouskäyttöön. Sato kypsyy syyskuun kahden ensimmäisen viikon aikana.

Tarhaomenapuu 'Sandra' *Malus domestica*

'Sandra' on jalostettu Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksessa Piikkiössä (nyk. Luke). Se on peräisin risteytyksestä, jossa 'Lobo' on pölytetty Huvitus-lajikkeeseen siitepölyllä ('Lobo' x 'Huvitus'). Lajike tuli kauppaan vuonna 1996.

Tarhaomena 'Sandra' kasvaa kookkaaksi omenapuuksi, joka tuottaa kohtalaisesti satoa. Sen rapeat hedelmät ovat suuria ja väriltään kellanvihreitä–punaisia. Maku on miellyttävä, niinpä lajike on hyvä pöytäomena. Sato kerätään syyskuun puolivälissä ja se on kypsä syyskuun lopussa.

Protomaa

Wendlan puutarhassa on marjakasvien lähellä Protomaa-koristekasvipenkki, jossa on sekä puuvartisia että ruohovartisia kasveja. Tähän haluttiin vaihtuvien uutuuskasvien näyttely. Kasvien istutusvuonna 2008, penkkiin istutetut kasvikannat olivat vähemmän tunnettuja. Nykyisin nämäkin kasvit on valittu FinE®-kasvien joukkoon. Kasvit valitsi silloinen MTT Laukaa ja ne ovat viihtyneet kasvupaikallaan hyvin.

Pensashanhikki 'Tervola' *Dasiphora fruticosa* (ennen *Potentilla fruticosa*)

Pensashanhikit ovat aurinkoisten hiekkamaiden kasveja, jotka kukkivat pitkään myöhäiseen syksyyn asti. 'Tervola' on 40–60 cm korkeaksi kasvava matala pensashanhikkilajike. Sen kukat ovat tummankeltaiset. Lajike on talvenkestävä jopa viidennellä menestymisvyöhykkeellä ja se kestää hyvin lumen painoa ja soveltuu hyvin peittopensaaksi.

Suikerovihma 'Niilo' *Cytisus decumbens*

'Niilo' kukkii kolmisen viikkoa. Kukat ovat kullankeltaisia ja muistuttavat perhosia. Suikerovihma on puuvartinen korkeintaan 20 cm korkea kesävihanta pensas. Se kuuluu hernekasvien heimoon.

Parhaiten se viihtyy aurinkoisessa ja kuivassa kasvupaikassa, mieluiten hiekkamaalla. 'Niilo' peittää muutamassa vuodessa neliömetrin alan. Alussa sen alusta kannattaa kitkeä ja huolehtia pensaan talvisuojauksesta. Se on jänisten herkkua, mutta onneksi versoo hyvin jänisten kevätleikkuun jälkeen.

Tarhakurtturuusu 'Lac Majeau' *Rosa Rugosa*-ryhmä

Ranskalainen **Georges Bugnet** muutti vuonna 1904 Kanadaan, jossa hän ryhtyi jalostamaan puutarhakasveja paikalliseen ilmastoon sopivaksi. Hän nimesi jalostamansa ruusun Lake Majeaun mukaan. Tämä tarhakurtturuusu on lähes piikitön pensas, joka kasvaa 1,5-2 m korkeaksi. Juurivesoja se tekee jonkin verran.

Ruusun kukat ovat löyhästi kahteen kertaan kerrannaiset ja puhtaan valkoiset. Tuoksuvan kukan keskellä ovat kullan keltaiset heteet. Kukinta aika on pitkä: se alkaa heinäkuun viimeisellä viikolla ja jatkuu tauotta syksyyn asti. Kukkia muodostuu sekä kuluvan kesän että edellisvuosien versoihin. Syksyllä pensaassa on runsaasti litteänpyöreitä punaisia kiulukoita. 'Lac Majeau' on kestävä I-IV menestymisvyöhykkeillä. Pensas kannattaa suojata jäniksiltä.

Sammalleimu *Phlox subulata* 'Helmi'

Wendlan puutarhan uutuuskasvien penkissä (12) kasvava sammalleimulajike Helmi. Se on valkokukkainen muunnos punakukkaisesta Maj -lajikkeesta. Kasvustossa saattaa esiintyä punakukkaisia sivuversoja. 'Helmi' kasvaa 10 cm korkeaksi.

Jokioisten puutarhakohteet

